

رابطه شیعیان-حزب‌الله و انتخابات لبنان: چالش‌ها و فرصت‌ها و پیامدهای سیاست‌گذاری

به قلم [حنین غدار](#) (/fa/experts/hnyn-ghdar-0/), [بشار حیدر](#) (/fa/experts/bshar-hydr/), [دیوید شنکر](#) (/fa/experts/dywyd-shnkr/)

۱۲ ژوئن ۲۰۲۲

همچنین دست‌یافتنی به

/ [\(English \(/policy-analysis/hezbollah-shia-dynamics-and-lebanons-election-challenges-opportunities-and-policy](#)
[\(ar/policy-analysis/alantkhabat-alnyabyt-allbnanyt-wdynamyt-allaqt-byn-hzb-allh-walshyt-althdyat-walfrs/\)](#) العربية

درباره نویسنده

[حنین غدار](#) (/fa/experts/hnyn-ghdar-0/)

حنین غدار هموند فریدمن در برنامه گدولد در انستیتو واشنگتن است که بر سیاست کشورهای عربی متمرکز است. در این برنامه، مطالعات او در حوزه سیاست‌های شیعیان در سرزمین شام است.

[بشار حیدر](#) (/fa/experts/bshar-hydr/)

بشار حیدر استاد فلسفه و رئیس کرسی «محمد عطاالله» در اخلاق در دانشگاه آمریکایی بیروت است.

[دیوید شنکر](#) (/fa/experts/dywyd-shnkr/)

David Schenker is a Senior Fellow at The Washington Institute and former Assistant Secretary of State for Near Eastern Affairs.

تحلیل کوتاه

در آستانه انتخابات دو کارشناس لبنانی و یک مقام پیشین آمریکایی درباره چشم‌انداز گسترش شکاف‌ها در بدنه اصلی رای‌دهندگان شیعه حزب‌الله گفت‌وگو می‌کنند.

انستیتو واشنگتن در ۱۲ ماه می یک نشست مجازی از سلسله میزگردهای مباحث سیاست‌گذاری را با حضور حنین غدار، بشار حیدر و دیوید شنکر برگزار کرد. غدار هموند فریدمن در انستیتو واشنگتن و نویسنده کتابی است که انستیتو به تازگی با عنوان «عزب‌الله: شناخت نقشه ضاحیه و جماعت شیعه لبنان» (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/hezbollah-and-mapping-dahiya-and-lebanons-shia-community>) منتشر کرده است. حیدر استاد فلسفه و رئیس کرسی «محمد عطاءالله» در اخلاق در دانشگاه آمریکایی بیروت است. شنکر هموند ارشد تاب در انستیتو و دستیار سابق وزارت خارجه آمریکا در امور خاور نزدیک است. آنچه در ذیل می‌آید خلاصه‌ای است از اظهارات آنان.

حنین غدار

در موضوع رابطه حزب‌الله لبنان با جماعت مسلمان شیعه باید گفت قدرت و میزان نمایندگی حزب‌الله از شیعیان اغلب طوری نشان داده می‌شود که الزاما واقعیت ندارد. بسیاری از ناظران در داخل و خارج لبنان معتقدند که شهروندان شیعه آن کشور یکصد از گروه حزب‌الله حمایت می‌کنند اما در واقعیت شیعیان لبنان دیدگاه‌های بسیار متنوعی دارند.

ادعای حزب‌الله در مورد میزان قدرت و نمایندگی شیعیان سال‌هاست که با تردید روبرو شده است. ظهور این تردیدها از زمان جنگ با اسرائیل در سال ۲۰۰۶ آغاز شد که حزب‌الله اعلام یک «پیروزی الهی» کرد و مردم متوجه شدند که بهای سنگینی برای این درگیری پرداخته‌اند. در سال ۲۰۰۷ حزب‌الله برای اولین بار به روی مردم لبنان اسلحه کشید. چند سال بعد حزب‌الله به نیابت از رژیم اسد در جنگ داخلی سوریه مداخله کرد. تصمیمی که با واکنش منفی گسترده در داخل لبنان مواجه شد و حتی شیعیان را به خاطر تغییر اولویت‌های بودجه حزب‌الله انزوایی که بر آن تحصیل شد و بالاگرفتن تنش‌های لفظی فرقه‌ای تحت تأثیر قرار داد. در سال ۲۰۱۹ مردم لبنان در تظاهرات گسترده علیه طبقه حاکمه از جمله حزب‌الله برخاستند و مناطق شیعه‌نشین نیز صحنه تظاهرات فراوان بود.

اکنون فرصت‌هایی در اختیار ایالات متحده آمریکا قرار گرفته است تا از ضعف‌های پیش‌آمده در قدرت حزب‌الله و نمایندگی آن از شیعیان عمدتا از طریق ترویج دموکراسی و دیپلماسی و حوزه گسترده‌تر سیاست خارجی در قبال لبنان استفاده کند. مقام‌های آمریکایی در انجام چنین اقداماتی باید در نظر داشته باشند که قدرت محلی حزب‌الله بر سه رکن استوار است که هر کدام تا درجه خاصی در حال ترک برداشتن است:

۱- حمایت مسیحیان

حزب‌الله برای پیش بردن برنامه خود در پارلمان بر جناح‌های معینی از غیرشیعیان تکیه دارد اما جبران باسیل متحد اصلی مسیحی حزب‌الله از حزب جنبش میهنی آزاد از سال ۲۰۱۹ به این سو با کاهش حمایت عمومی مواجه است. *ایلدادشت ویراستار*: برای مطالعه تجزیه و تحلیل کامل عملکرد حزب باسیل و دیگر جناح‌ها در انتخابات ۱۵ می که پس از این نشست برگزار شد دیدبان سیاست‌گذاری ۳۶۱۲ (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/what-hezbollahs-parliamentary-loss-means-lebanon>) را مطالعه کنید.

۲- تهدید تسلیحاتی

به نظر می‌رسد حزب‌الله دریافته است که در حال حاضر تهدید ناشی از تسلیحاتی که دارد اغلب از خود آن تسلیحات موثرتر است. وقتی حزب‌الله تسلیحات نظامی خود را به خارج از کشور استفاده کند در اصل آنها را از دست می‌دهد چون در صورت وقوع یک جنگ بزرگ دیگر در آینده نزدیک ایران برای پرکردن دوباره زرادخانه حزب‌الله با مشکل جدی مواجه خواهد بود. به همین دلیل برای حزب‌الله استفاده از تسلیحات سبک در داخل کشور آسان‌تر است تا استفاده از موشک و راکت علیه اسرائیل. با این حال حتی نیروهای مسلح این گروه نیز در زحمت به سر می‌برند. در طول جنگ سوریه حزب‌الله مجبور شد برای به خدمت گرفتن نفرات بیشتر استانداردهای خود را پایین بیاورد. نیروهای تازه‌استخدام شده حزب‌الله فرقه‌گراتر هستند اما باورهای مذهبی و ایدئولوژیک و دیسیپلین کمتری دارند.

۳- جماعت شیعه

چنان که در کتاب «سرزمین حزب‌الله» توضیح داده شده است حوزه اصلی حامیان حزب‌الله در میان شیعیان متفرق‌تر و معترض‌تر شده است. این حوزه اصلی در مقایسه با ارکان دیگر قدرت حزب‌الله باثبات‌تر است اما احتمال شکاف‌های جدی‌تر بالقوه وجود دارد.

حزب‌الله برای حفظ حمایت شیعیان به خدمات اجتماعی که ارائه می‌دهد و ایدئولوژی «مقاومت» خود و همچنین هویت شیعه متکی است. هر یک از این عوامل در پیوند با ولایت فقیه و الهام‌گرفته از آن است. دکترینی که به رهبر جمهوری اسلامی اقتدار می‌بخشد. همزمان از آنجا که ایران به دلیل تشدید تحریم‌های بین‌المللی تحت فشار اقتصادی قرار گرفته است بودجه حزب‌الله به طور فزاینده محدود شده است. از همین رو حزب‌الله برخی خدماتش را محدود کرده است و بیشتر به اعضا و نجبان خود رسیدگی می‌کند تا کل جماعت شیعه. این گروه همچنین تلاش کرده است تا بودجه کاسته‌شده از طرف ایران را با افزایش قاچاق ماده مخدر کپتاگون (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/dethroning-lebanons-king-captagon>)، قاچاق کالا و ربودن درآمد از خزانه دولت لبنان جبران کند.

وجه حزب‌الله به دلیل تهدیدهایش علیه قاضی (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/amid-beirut-clashes-lebanese-investigators-need-protection>) تحقیق درباره انفجار بندر بیروت در سال ۲۰۲۰ و همچنین درگیری‌هایی که در تظاهرات طیونه واقع در حومه جنوبی بیروت در سال گذشته ایجاد کرد بیشتر از پیش مخدوش شده است. چنین اقداماتی بسیاری را متقاعد ساخته که حزب‌الله در آن انفجار دست داشته است.

با توجه به این تحولات و تظاهرات گسترده پیش از آن در سال ۲۰۱۹ مشخص است که بسیاری از شیعیان به فراتر از حزب‌الله می‌نگرند و به دنبال هویت گسترده‌تر لبنانی هستند. امروز شمار بیشتری از مردم این گروه را نه به عنوان یک اقتدار ملی مشروع بلکه به عنوان اوپاش کارتل مواد مخدری می‌بینند که منابع مردم را می‌زدند و مانع عدالت می‌شود. حتی برخی بر این باورند که حزب‌الله سازمان مستقلی که صرفا تحت حمایت ایران باشد نیست بلکه آن را عملا بخشی از سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ایران می‌بینند.

در مورد انتخابات ۱۵ می اگر حزب‌الله اکثریت پارلمانی خود را از دست بدهد لبنان یک پیروزی نمادین کسب خواهد کرد. رای مسیحیان عاملی اساسی است و حزب‌الله ممکن است حامیان مسیحی خود را از دست بدهد و در نتیجه دیگر نتواند ادعا کند که فراتر از یک سازمان شیعی است. با توجه به این که سعد حریری نخست‌وزیر سابق و حزب او در انتخابات رقابت نمی‌کنند عملکرد جناح‌های سنی نیز مهم خواهد بود.

گرچه شکاف در جامعه شیعه واقعا وجود دارد مهم است که زیاد به آن خوشبین نباشیم نتایج آرای شیعیان در انتخابات ۱۵ می آزمون خوبی برای این شکاف خواهد بود از لحاظ نحوه نگرش مردم به حزب الله باید گفت مسئله مقاومت در برابر اسرائیل به پسزمینه عقب نشسته است و خدمات اجتماعی این گروه هم آنطور که مردم فکر می کنند در موضوع حمایت شیعیان از حزب الله مهم نیست بسیاری از شیعیان حتی اگر خدمات حزب الله را دریافت کنند کماکان به دولت متکی هستند بنابراین ارائه خدمات جایگزین احتمالا نمی تواند حمایت بیشتر جماعت شیعه را برای حزب الله به ارمغان آورد

این واقعیت همچنان باقی است که بسیاری از شیعیان به حمایت از حزب الله ادامه می دهند زیرا این گروه جماعت آنان را در داخل حکومت تقویت می کند و امتیازهایی برایشان می آورد که دیگران از آن برخوردار نیستند هرچند این افراد الزاما با بخش ایرانی هویت حزب الله ارتباط برقرار نمی کنند اما با این حال از قدرتی که حزب الله به آنان می بخشد بهره می برند مهم تر از آن بسیاری از شیعیان بیم از آن دارند که استفاده حزب الله از خشونت موجب شده باشد که از چشم دیگر لبنانی ها کل جماعت شیعه همدست حزب الله تلقی شود بنابراین اگر حزب الله از این هم ضعیف تر شود به باور برخی چه بسا جماعت های دیگر به دنبال انتقام از شیعیان باشند و مزایایی را که آنان طی سال ها به دست آورده اند از دست بدهند

در زمینه انتخابات پارلمانی حزب الله نگران از دست دادن حمایت مسیحیان است و از همین جهت روی آرای متزلزل سنی ها حساب می کند بر همین اساس مهم است که مسیحیان را از حزب الله جدا کنیم چرا که در واقع مسیحیان خود را قربانیان حزب الله می بینند

دیوید شنکر

نارضایی فزاینده شیعیان از حزب الله فرصت هایی در اختیار سیاست گذاران آمریکایی قرار می دهد در دوران دولت ترامپ ایالات متحده اقدامات متعددی را علیه حزب الله انجام داد تا آن را از منابع مالی اش محروم سازد از جمله با سیاست فشار حداکثری بر ایران تحریم موسسات مالی حزب الله تحریم مقام های فاسد لبنانی (که برخی از آنان همپیمان حزب الله بودند) حمایت از جامعه مدنی شیعه فراتر از وابستگان به حزب الله و کار با بازرگانان شیعه برای ارتقای فرصت های اقتصادی و کاهش اتکای آنان به گروه شبه نظامی حزب الله

دولت جو بایدن بیشتر بر مذاکرات هسته ای جمهوری اسلامی ایران متمرکز است و از همین رو در قبال تهران آشتی جویانه تر رفتار کرده است در صورت دستیابی به توافق حزب الله معتقد است که بودجه اش از ناحیه ایران به سطوح قبلی باز خواهد گشت

در تمامی دولت های ایالات متحده سیاست آمریکا همواره بر ارائه حمایت های انسان دوستانه به مردم و تامین مالی «نیروهای مسلح لبنان» متمرکز بوده است هرچند کمک به نیروهای مسلح لبنان بر رفتار بی ثبات کننده حزب الله بی اثر است اما این سیاست به ابتکار عمل اصلی و مفروض سیاست گذاری آمریکا در قبال لبنان بدل شده است دولت ایالات متحده برای آن که حقیقتا بر مسیر پیش روی لبنان اثر بگذارد باید با هماهنگی بیشتر در داخل لبنان و هم از طریق فشار اقتصادی بر پدروخوانده ایرانی اش جلوی حزب الله بایستد

بعید است که انتخابات ۱۵ می تغییر چشمگیری ایجاد کند زیرا حزب الله به انتخابات احترام نمی گذارد علاوه بر این اپوزیسیون بسیار متفرق است و همین امر قابلیت آن را برای احراز کرسی های بیشتر در پارلمان محدود می کند با وجود خشم عمومی از نخبگان سیاسی لبنان بحران اقتصادی ممکن است احساسات فرقه گرایانه را پای صندوق های رای تشدید کند و داع سعید حریری با سیاست (<https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/saads-sad-goodbye-hariri-leaves->) نیز شکافی را در عرصه رهبری سنی ها ایجاد کرده است صحنه سیاسی لبنان را شخصیت های بزرگ هدایت می کنند و جامعه سنی جایگزینی برای حریری ندارد در نهایت نظام سیاسی کشور ورشکسته است و سابقه حزب الله در به کارگیری خشونت برای اطمینان از تسلط خود احتمالا ظرفیت هر گونه تحول پس از انتخابات در سیاست لبنان را محدود خواهد کرد

این خلاصه را الکس شاناهان تهیه کرده است سلسله نشست های مباحث سیاست گذاری با حمایت سخاوتمندانه خانواده فلورنس و رابرت کافمن میسر شده است

RECOMMENDED

BRIEF ANALYSIS

Bennett on the Brink: Israel's Precarious Coalition One Year On

ژوئن ۲۰۲۳

David Makovsky

([policy-analysis/bennett-brink-israels-precious-coalition-one-year](https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/bennett-brink-israels-precious-coalition-one-year))

ARTICLES & TESTIMONY

[The United Nations' List of "Not Listed" Terrorist Entities](#)

ژوئن ۲۰۲۳

♦
Lauren Fredericks ,
Matthew Levitt

[\(/policy-analysis/united-nations-list-not-listed-terrorist-entities\)](#)

تحليل کوتاه

[ناامنی آبی: تهدید بزرگ ایران](#)

۱۰ ژوئن ۲۰۲۳

♦
مصعب اللوسی

[\(fa/policy-analysis/naamny-aby-thdyd-bzrg-ayran/\)](#)

TOPICS

[\(fa/policy-analysis/dmkrazy-w-aslah/\)](#) دمکراسی و اصلاح

[\(fa/policy-analysis/rb-w-aslam-syasy/\)](#) عرب و اسلام سیاسی

[\(fa/policy-analysis/trwrysm/\)](#) تروریسم

REGIONS & COUNTRIES

[\(fa/policy-analysis/lbnan/\)](#) لبنان